

Focus

MAGAZINE VAN DE BRANDWEER ZUID-LIMBURG

Van een blauw naar een echt rood hart

Het afscheid van brandweercommandant
Van Klaveren

Het fundament leggen voor de toekomst

Een reorganisatie met kansen

Van hobby naar onmisbaar onderdeel van de brandweer

Het Foto- en Video Team

Over de Focus

Beste lezer,

Het zal u niet ontgaan zijn. Na ruim vijftien jaar neemt mijn collega Gerard van Klaveren afscheid als brandweercommandant bij de Brandweer Zuid-Limburg. Ik ken Gerard al vanaf het moment dat hij commandant brandweer werd. Hij is begonnen als politieagent in een brandweeruniform, maar in de loop der jaren is zijn hart rood geworden.

Gerard ken ik als een ontzettend vriendelijke, aardige man die naast zijn passie voor de brandweer een groot hart heeft voor zijn medewerkers en medemens. Dat is soms ook zijn valkuil geweest. Zo kan hij lang wikken en wegen om het juiste besluit te nemen waarbij hij rekening wil houden met alle wensen.

Op 1 januari geeft hij het stokje over aan Leon Houben. Gelukkig is het geen definitief afscheid. De komende twee jaar blijft Gerard zich nog inzetten voor projecten die belangrijk zijn voor ons. We zijn blij dat we zijn kennis en ervaring mogen gebruiken bij het maken van een plan van aanpak voor het realiseren van een toekomstbestendige brandweerorganisatie.

Na vijftien jaar brandweercommandant te zijn geweest gun ik Gerard van harte de rust en ruimte die hij zo verdiend heeft. Ik bewonder in hem het voorbeeld dat hij geeft om door zijn beslissing ruimte te maken voor een nieuwe generatie!

Frank Klaassen,
Directeur Veiligheidsregio Zuid-Limburg

In dit nummer

Voorwoord	pagina 2	Brandveiligheid voor WMO	pagina 11
Een reorganisatie met kansen	pagina 3	Visitatie: een kritische	
Het lopend vuurtje	pagina 4	vriend op bezoek	pagina 12
De brandende Kwestie	pagina 5	Tweede loopbaanbeleid	pagina 13
Even voorstellen: Léon Houben	pagina 9	In de schijnwerpers –	
Het incident	pagina 10	Het Foto- en Video Team	pagina 14

Een reorganisatie met kansen

‘Het fundament leggen voor de toekomst’. Zo omschrijft directeur Frank Klaassen in één zin het doel van de reorganisatie de komende maanden binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL). Met een nieuwe organisatiestructuur wil hij muurtjes afbreken, kwetsbaarheden oplossen en kwaliteit toevoegen aan de organisatie. Volgens hoofd P&O Manon Weijs een ‘reorganisatie met kansen’.

De reorganisatie binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg zat er al een tijd aan te komen. “Noodzakelijk, want er is de afgelopen jaren veel veranderd,” trapt Klaassen af. Onder meer binnen de organisatie zelf. De VRZL is gegroeid naar een veiligheidsregio waarin crisisbeheersing en rampenbestrijding een volwaardige plaats heeft gekregen in de vorm van het Veiligheidsbureau. Maar ook externe ontwikkelingen zijn van invloed op de organisatie. De Omgevingswet komt eraan, de ontwikkelingen rondom de vrijwillige brandweer, maar ook een samenleving die een andere rol van de VRZL in tijden van onrust verwacht. “Dat alles maakt dat we anders naar onze organisatie moeten gaan kijken,” aldus Klaassen.

Mexicaanse muur

“Wat ik zie als ik naar de organisatie kijk, is dat onze basisbrandweezorg prima op orde is. Na de reorganisatie van de Brandweer Zuid-Limburg in 2009 is echt een topprestatie geleverd. De kwaliteit van de uitvoering is verbeterd en de gewenste bezuinigingen zijn gerealiseerd. Maar omdat de focus op de uitvoering lag, is er minder aandacht besteed aan de ondersteuning ervan. Zoals de financiële processen en bedrijfsmatige informatievoorziening. Daardoor is de organisatie op bepaalde plekken kwetsbaar. Ook is te weinig gezocht naar het leggen van verbindingen tussen Brandweezorg en het Veiligheidsbureau. Soms lijkt er tussen deze twee clusters een soort Mexicaanse muur van Trump te bestaan. Staan we nou tegenover elkaar of werken we als vanzelfsprekende partners samen? We willen

die muur afbreken, verbindingen zoeken en samenhang organiseren.”

De nieuwe organisatie

Samenhang creëren betekent onder meer dat binnen de nieuwe structuur van de VRZL enkele afdelingen en functies van naam, samenstelling en plek veranderen. In de basis is er sprake van er drie programma's: Brandweezorg, Crisisbeheersing & Rampenbestrijding (huidig Veiligheidsbureau) en Ondersteunende teams. Verantwoordelijk is de directeur (Frank Klaassen) die de manager C&R en de commandant Brandweer aanstuurt en met hen het directieoverleg vormt. De directeur stuurt ook de leidinggevenden van de Ondersteunende teams aan. Binnen deze teams, die voor de hele organisatie gaan werken, komt een Bureau Bestuurs- en Directieondersteuning. Nieuwe loot aan de stam is het team Informatie, Automatisering & Facilitair. Manon Weijs: “Een stevige afdeling die zich gaat bezighouden met onder meer informatiemanagement, -beheer en -beveiliging. Geheel passend binnen de ontwikkelingen in de samenleving.”

Flinke impuls

Binnen het cluster Brandweezorg is de grootste verandering de opzet van het Team Risicobeheersing. Hieronder vallen medewerkers die overheid, bedrijfsleven, burgers en evenementen adviseren over brandveiligheid en gevaarlijke stoffen.

De uitvoerende taken hiervan zaten eerst bij Incidentbestrijding, maar worden nu geclusterd. Daarnaast krijgt het Team Vakbekwaamheid dat zorgt voor het vakbekwaam worden en houden van brandweerlieden een flinke impuls. Binnen het cluster Crisisbeheersing & Rampenbestrijding verandert niet veel. Het meest opvallende is de samenvoeging van de diverse onderdelen die zich bezighouden met communicatie en de verschuiving van Operationele Informatie Voorziening (IOV). "Een mooi voorbeeld van verbinding tussen de clusters creëren," stelt Klaassen.

Respect voor medewerkers

De omvang en impact van de reorganisatie lijkt dus vrij beperkt. Dat beaamt Weijts: "88% van de functies blijft ongewijzigd. De rest vervalt, wijzigt van naam of inhoud of is zelfs helemaal nieuw. Daarmee biedt deze reorganisatie medewerkers ook duidelijk kansen om zich verder te ontwikkelen." De verwachting is dat er ongeveer tien herplaatsingskandidaten zijn, maar Weijts verwacht dat deze alsnog een plek krijgen in de nieuwe organisatie. De gesprekken met deze medewerkers lopen al. Aandacht en respect voor medewerkers die te maken krijgen met de reorganisatie vindt Klaassen belangrijk.

"Daarom gaan we zorgvuldig te werk, in goed overleg de medezeggenschap en de vakbonden. Iedereen is geïnformeerd en erbij betrokken."

Voetreis naar Rome

De nieuwe organisatiestructuur is voor de zomer van 2020 rond. Weijts: "Uiterlijk 1 juli heeft iedereen een plaatsingsbrief gehad. Daar kunnen mensen dan nog bezwaar tegen maken, maar dat heeft geen opschortende werking. Dit wil overigens niet zeggen dat wij tussen nu en de zomer van 2020 stil blijven staan. De komende periode bekijken we welke bewegingen we al kunnen maken, denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van vacatures." Klaassen ziet de reorganisatie als de eerste stap van de voetreis naar Rome. "We hebben 3 miljoen euro extra gekregen om de organisatie klaar te stomen voor de toekomst. Deze reorganisatie legt het fundament met een nieuwe structuur en beter ingerichte systemen. Maar er speelt nog veel meer zoals projecten op het gebied van vakbekwaamheid, informatiemanagement en de inzet van vrijwilligers." Zijn streven is dat de VRZL over vier à vijf jaar staat als een huis. "Zodat dat we dan met elkaar klaar zijn voor de toekomst."

Het lopend vuurtje

Start van campagne 'Onmisbaar'

Eindelijk mogen ze het laten zien! De medewerkers van de vrijwillige kazernes in Vaals, Margraten en de duikers van Stein hebben hun vuurdoop gehad door model te staan voor de nieuwe campagne 'Onmisbaar'. De Brandweer Zuid-Limburg heeft afgelopen maand de campagne gelanceerd in de hoop om hiermee nieuwe vrijwilligers te werven. Deze zijn namelijk heel hard nodig.

De mannen en vrouwen van de brandweer zijn te zien op abri's bij bushaltes, in diverse lokale bladen en ze zijn te zien op social mediakanalen. De regionale campagne loopt twee keer per jaar. Daarnaast krijgen de kazernes offline en online middelen zoals posters, flyers, en social media uitingen. Mocht je ze dus ergens op social media voorbij zien komen. Zie je de advertentie voorbijkomen, dan delen maar! Of beter nog, meld je aan als nieuwe vrijwilliger bij de Brandweer Zuid-Limburg. Brandweermensen zijn namelijk onmisbaar!

Voorlichting over brandpreventie

In het kader van Brandveilig Leven gaven adviseurs van de brandweer de afgelopen maand een aantal keren voorlichting op informatiemarkten van gemeenten. Onder meer in Kerkrade en Maastricht werd de voorlichting 'Brandveiligheid in en om de woning' gegeven.

De brandende kwestie

'Ik kwam blauw binnen, werd paars en langzaamaan werd ik echt rood'

– Hét afscheidsinterview
met brandweercommandant
Gerard van Klaveren –

De regionalisering van de brandweer, fikse bezuinigingen en de overgang naar de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. In zijn periode bij de Brandweer Zuid-Limburg heeft Gerard van Klaveren taaie, maar vooral uitdagende dossiers voor zijn kiezen gehad. En daar kijkt hij met enige tevredenheid op terug. Op 1 januari 2020 zwaait hij af. Na bijna 15 jaar is hij dan brandweercommandant af. Dat vraagt om een terugblik. Maar hij wil ook vooruitkijken, want: "een rood hart, dat heb je voor het leven."

Karakter

"Van huis uit ben ik een man van compromis. Ik houd van samenwerking, rekening houden met en oog houden op andermans belangen. Dat is heel erg belangrijk voor mij. Vanaf het moment dat ik hier ben binnengekomen heeft dat voorop gestaan. Ik geef mensen graag ruimte om hun verhaal te doen. Ik doe niet aan valsspelen, daar word ik echt pijnlijk van. Ik leg vlot mijn kaarten op tafel."

Het zijn belangrijke karaktertrekken die Gerard van Klaveren in 2005 hard nodig heeft als hij aan de slag gaat als de nieuwe brandweercommandant. Met zijn achtergrond als politiefiche is de wereld van de brandweer nieuw voor hem. En dat maakt hem volgens de voorzitter van de veiligheidsregio in die tijd,

Gerd Leers, de ideale man voor de baan. Onbelast gaat hij aan de slag met een van de grootste uitdagingen voor de brandweer. Zesentwintig kazernes in Zuid-Limburg samensmelten tot één regionaal korps met nu 300 beroepskrachten en zo'n 550 vrijwilligers.

Grootste uitdaging

"Ik kreeg een arbeidsovereenkomst voor vijf jaar. Dan moest de klus geklaard zijn. Binnen 3,5 jaar waren we klaar en daarmee waren we medekoploper in Nederland. We hadden een krachtig bestuur achter ons staan en een bijzondere ondernemingsraad die ook samen aan de slag wilde gaan."

Op papier is het proces tot regionalisering soepel verlopen in die 3,5 jaar. Maar in de praktijk moet dan nog heel veel gebeuren. De band met BOR-voorzitter Bryan Clear was heel belangrijk in dat proces. Van Klaveren: "Bryan en ik hebben met respect voor elkaar lijnrecht tegenover elkaar gestaan, maar we wensten allebei er iets van maken. We kenden de wederzijdse belangen en we wisten wat het personeel wilde en wat ze zouden kunnen accepteren."

Papier vs. realiteit

"Er waren nog altijd eilandjes, dat hef je niet zomaar op. Het waren losse onderdelen. Na een aantal jaren hebben we nog een reorganisatie doorgevoerd om meer samenhang te creëren. Ik heb de districtslaag ertussenuit gehaald om koninkrijkjes weg te halen en daarmee besluitvorming te versnellen."

Efficiënter

"We zijn efficiënter gaan werken door servicecentra (denk bijv. aan ademlucht, kleding, grote en kleine voertuigen) bij de beroepskazernes onder te brengen. Ik weet dat niet iedereen hierover positief is, maar ik vind dat het werkt. Je wordt afhankelijker van elkaar omdat je een kwaliteitsplicht naar elkaar toe hebt. Een verantwoordelijkheid van de ene kazerne jegens de andere. Wat we zelf kunnen doen, doen we in huis. Daar waar het een specialisme betreft, wordt het uitbesteed."

Overplaatsingen

"We hebben het ook zodanig georganiseerd dat de medewerkers verplaatst zijn naar kazernes waar hun expertise is ondergebracht. Dat is een van de spannendste operaties geweest, omdat het zo'n delicate operatie is. Ik vind wel dat we hierin geslaagd zijn. Mensen waarderen toch – ondanks de nodige scepsis vooraf – dat ze daardoor in een nieuwe omgeving terecht zijn gekomen en dat geeft nieuwe energie om zich verder te ontwikkelen. We hebben nu één korps, maar er is zeker ruimte voor lokale eigenheid."

Tweede uitdaging

Tijd om even rustig adem te halen zit er niet in voor Van Klaveren. Integendeel. De brandweercommandant krijgt een bezuinigingsopdracht voor de kiezen.

"Verbanden en verbinding"

Aan het woord: Gerd Leers
– voormalig burgemeester
Maastricht/voorzitter
Veiligheidsregio Zuid-Limburg
(2002-2010)

"De keuze om Gerard in 2005 aan te stellen als brandweercommandant is uiteraard een hele bewuste keuze geweest. Voor deze uitdagende opdracht, het samenvoegen van alle korpsen naar een regionaal korps, heb ik bewust gezocht naar iemand die van buiten de brandweer afkomstig was. Iemand die niet belast was met het verleden van de organisatie. Juist omdat het zo'n uitdagende klus was waar emoties een grote rol speelden."

Kwaliteiten

"Gerard heeft de juiste mix van kwaliteiten. Hij heeft een manier om je meteen vertrouwd te laten voelen. Hij is een vaderfiguur, straalt rust uit en dwingt respect af. Hij is een goede gesprekspartner en een goede manager. En hij is bovenal integer. Dat is nodig omdat je heldere afspraken moet kunnen maken die iedereen ook kan accepteren. Allemaal kwaliteiten die nodig zijn in roerige tijden. Hij is een man van verbanden en verbinding."

Pensioen

"De verbanden leggen en verbinding maken is gelukt. Ik gun mijn vertrouwde kameraad zijn pensioen. Er breekt nu een nieuwe beleidsperiode aan. Het is nu tijd voor het technisch versterken van de brandweerorganisatie. Een natuurlijk moment om pas op de plaats te maken en op zoek te gaan naar nieuwe uitdagingen."

“We waren in 2009 amper een jaar bezig en er kwam een bezuiniging van 10 procent overheen. Ook die klus hebben we geklaard en zelfs 15 procent bezuinigd, o.a. door nieuwe beleidszaken zoals Schoon Werken en de Multi-Functionele Pool binnen de begroting te incorporeren.”

Pff

De beginjaren na de fusie zijn allerm minst gemakkelijk geweest. Vooral met de vakbonden ging het heel moeizaam. Van Klaveren: “In die tijd ging het voor mijn gevoel veel meer om winst versus verlies in plaats van proberen om er een win-win situatie van te maken, zoals ik die graag nastreef. Inmiddels is er alweer jaren sprake van goed overleg en is er een prima werkbare relatie.”

Geven en nemen

Voor Van Klaveren is het een proces van geven en nemen geweest: “Ik kan vanuit een ivoren toren van alles bedenken, maar als de werkvloer er heel anders over denkt heb je geen draagvlak. Soms moet je zelf scoren, soms de ander. Je moet niet met 12-0 willen winnen, dan ren je je doel voorbij.”

Hoe kijkt hij terug

Ondanks die moeilijke en uitdagende fases in zijn loopbaan bij de brandweer is Van Klaveren tevreden over wat er nu staat. Van Klaveren: “Als ik nu terugkijk dan zie ik echt wel resultaat. We hebben een korps dat de komende jaren zich qua materieel goed kan bedruipen. De huisvesting is nagenoeg geheel op orde en de uitrusting is prima. Opleidingen en oefeningen zijn gelijkgetrokken. Er zijn geen operationele grenzen meer. En er is meer waardering tussen beroeps en vrijwilligers. Daarnaast hebben de kazernes toch hun lokale eigenheid behouden. En dat is ook belangrijk. Je haalt nieuwe mensen toch meest uit de directe eigen omgeving. Ik vind het prachtig dat mensen nog altijd iets voor de medemens willen betekenen in hun eigen omgeving en in dit geval letterlijk voor elkaar door het vuur willen gaan.”

Differentiatie en Schoon Werken

Van Klaveren heeft op een aantal landelijke thema's initiële invloed gehad: “We zijn als eerste met kleinere eenheden gaan werken, gedifferentieerd. Uitruk op Maat is dat later genoemd. Dat is zelfs landelijk overgenomen. Daarnaast zijn we schoner gaan werken met dank aan mijn internationale contacten, die ik samen met Elie van Strien gelegd heb. Brandweer Zuid-Limburg en het korps Amsterdam, in het bijzonder de beide Ondernemingsraden, hebben hierin landelijk een initiërende rol gespeeld. Zeer belangrijk voor het welzijn en de gezondheid van je medewerkers. De brandlucht is hierdoor uit de kazernes verdwenen.”

Zorgen

Ondanks dat Van Klaveren bijna klaar is, maakt hij zich nog wel zorgen om een aantal ontwikkelingen. Hij wil graag dat de brandweer een belangrijke pijler blijft onder de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het behoud van slagkracht is daarbij een belangrijke voorwaarde.

Daarmee vraagt Van Klaveren meteen aandacht voor de hoge werkdruk waar zijn medewerkers mee te maken hebben:

“Gerard speelt het spel op de bal en niet op de man”

Aan het woord: **Bryan Clear** – voorzitter OR 2007 – 2015

“Natuurlijk waren we sceptisch over die man die hier binnenkwam met een blauw hart. Dat is wel heel snel bijgedraaid bij mij hoor. Een voorbeeld. Jaren geleden heb ik een oefening in Engeland gedraaid en hij kwam er ook. Hij deed een uitrukpak aan, de zuurstoffles om en ging naar binnen. Dat vond ik sterk van hem.”

Weerstand en vertrouwen

“Weerstand was er aan alle kanten. Vanuit gemeenten, vanuit de eigen korpsen, ook vanuit de BOR. Maar we kregen van Gerard de ruimte en het vertrouwen om te zeggen wat we dachten. Het ging Gerard altijd om de discussie op inhoudelijke gronden en hij nam het ons nooit kwalijk als wij heel anders in kwesties stonden. Hij speelde altijd de bal en nooit op de man!”

Grootste verdienste

“Het is Gerard echt gelukt om al die korpsen samen te voegen tot een regionaal korps. Ik zie dat een heleboel zaken gelijkgetrokken zijn. Op het vlak van personeelszaken, materieel, kleding, we rijden dezelfde auto's, alle kazernes zijn opgeknapt. Kortom, gelijke monniken, gelijke kappen! Dat is geheel de verdienste van Gerard.”

“Sommige mensen in bepaalde functies worden zwaar belast. Daar maak ik me zorgen om. We jagen mensen maar op en de vraag is of je dat ongestraft kunt blijven doen.

Ik had daar zelf ook meer oog voor moeten hebben geef ik toe, maar in tijden van bezuinigingen en beperkte menskracht is dat heel lastig. Brandweermensen zijn doeners, heel betrokken en aanpakkers, die bij nacht en ontij klaarstaan. Die klagen niet, maar ik maak me zorgen voor de langere termijn. Maar mensen hebben ook een individuele verantwoordelijkheid voor het bewaken van hun eigen agenda.”

Uitdagingen

Sommige uitdagingen wil Van Klaveren, na 1 januari 2020, graag zelf nog oppakken. Niet meer bij het korps in Zuid-Limburg, maar op landelijk en internationaal niveau. Bijvoorbeeld de discussie rondom de vrijwillige brandweer. Als gevolg van Europese wetgeving kunnen de arbeidsverhoudingen met brandweervrijwilligers veranderen. Tegelijkertijd is het landelijk steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden, omdat de werkbelasting zwaar is. Van Klaveren: “Hier moeten we mee aan de slag. Hoe houd je dit in balans? Vroeger was het afdoende als je een brandweerslang kon vasthouden. Tegenwoordig is een opleiding van 2,5 jaar vereist. Je moet oppassen dat de balans niet doorslaat. In onze regio zijn de beroepsmensen de backbone van onze organisatie, zij kunnen overal ingezet worden, maar zonder vrijwilligers redden we het niet. Er moet voldoende geoefend en getraind worden. Veiligheid staat voorop. Maar de balans is langzaam aan het doorslaan omdat vrijwilligers steeds meer moeten investeren. Dat is een van de dingen waar we landelijk oplossingen voor moeten vinden, omdat de schaarse vrije tijd steeds meer in het gedrang komt. En daar komt die nieuwe Europese en landelijke regelgeving nog eens bovenop. De vraag is: ‘Waar gaan we naartoe met de brandweer?’ De totale problematiek maakt dat het een stelseldiscussie wordt. Daar wil ik heel graag in meedenken. De kunst zal zijn om een goede balans te vinden tussen de economische opgave die we hebben versus vrijwilligers binnen het sociaal maatschappelijk verkeer in een steeds individueler wordende samenleving. En daarbij komt dat de overheid de neiging heeft zich steeds meer terug te trekken uit kleinere gemeenschappen.”

Opvolging

Ik ben blij met het aanstellen van Léon Houben als mijn opvolger. Naar mijn mening heeft hij de juiste kwaliteiten om een goede commandant te zijn. Door de promotie van Léon en het verdwijnen van mijzelf en (de aankomende pensionering) van Joost Botterweg, ontstaan er nieuwe carrièrekansen voor de talentvolle mensen die wij in onze organisatie hebben. Hierdoor komt er een nieuwe dynamiek, die de organisatie goed kan gebruiken.

Nog lang niet klaar

Van Klaveren is dus nog lang niet klaar. “Ik vind de brandweer een hele mooie organisatie. De trots op het vak is hier nog steeds heel erg groot. En met recht. Het vak staat heel hoog aangeschreven in alle imago-polls. Het is de moeite waard om hiervoor te blijven vechten.

“Gerard beschikt over het juiste DNA”

Aan het woord: **Stephan Wevers** – voorzitter Raad van Brandweercommandanten Nederland

“Ja, je hebt altijd wel een aantal mensen waar je meteen een klik mee hebt. Die klik had ik meteen met Gerard. Wij delen de liefde voor de brandweerorganisatie. Hij heeft echt wel een brandweershart ontwikkeld. Hij heeft een andere achtergrond, maar wel een operationele. Ook bij de politie werken mensen die houden van actie, spanning en het onverwachte. Daar zit wel een gezamenlijk patroon in. Gerard heeft echt wel het juiste DNA. En dan delen we ook de liefde voor het voetbal. Bij hem is het Fortuna Sittard en Feyenoord, bij mij FC Twente. We hebben samen heel wat voetbalwedstrijden bekeken.”

Samenwerking “Wij verzorgen samen de internationale contacten vanuit Brandweer Nederland. We gaan zeker twee keer per jaar samen op pad. Daarnaast heeft hij het dossier innovatie onder zijn hoede. Zo heeft hij ooit een prijs in het leven geroepen voor het meest innovatieve idee in Nederland. Sterke punten Hij is een goede netwerker. Hij veroordeelt niet, maar kijkt juist waardevrij naar mensen. Dat doet hij binnen onze brandweerclub, maar ook daarbuiten. Ik ken geen enkel mens die een hekel aan Gerard heeft. Hij is een toffe kameraad.”

En daar wil ik graag nog mijn bijdrage aan leveren. Ik kwam blauw binnen, werd paars en langzaam werd ik echt rood.”

Even voorstellen: Léon Houben

De Brandweer Zuid-Limburg heeft dus vanaf 1 januari 2020 een nieuwe commandant: Léon Houben. Voor de organisatie en veel relaties geen onbekende. Sinds zijn 18de loopt hij al rond bij de brandweer. Eerst als vrijwilliger, later als beroeps. Enkele vragen aan de nieuwe baas om hem nog een beetje beter te leren kennen.

Laten we met de meest confronterende vraag beginnen, uw leeftijd?

"Ik ben bijna 57 jaar, geboren en getogen in Susteren en 40 jaar samen met mijn vrouw Mirjam. We hebben twee volwassen zonen, Kevin en Lars, en ik word binnenkort opa van een kleindochter!"

Hoe bent u bij de brandweer terecht gekomen?

"Ik ben opgegroeid in een brandweergezin, mijn vader zat bij de vrijwillige brandweer in Susteren. Als klein jongetje was brand sensatie. Dan ging bij ons thuis de telefoon en was het een sport wie die als eerste opnam en naar de kelder mocht rennen om de sirene bij het gemeentehuis te laten afgaan. De stap om bij de vrijwillige brandweer te gaan toen ik 18 jaar was, was dus een vrij logische."

Toch heeft u destijds een andere beroepskeuze gemaakt?

"Ja, ik ging werken bij de PLEM, het latere Essent, waar ik als manager ICT verantwoordelijk was voor alle computercentra in Nederland. In die tijd was ik ook nog actief als vrijwilliger. Kortom, ik werkte veel. Toen overleed mijn vader in 2000 en ben ik gaan nadenken. Waar draait het nu eigenlijk om in het leven? Ik besloot te kiezen voor meer balans in mijn leven en ben in 2004 overstapt naar de brandweer als beroeps. Vanaf dat moment heb ik diverse functies bekleed, de laatste vijf jaar als sectorhoofd repressie en risicobeheersing."

Noem eens wat karaktereigenschappen?

"Daadkrachtig en soms analytisch wat te snel. Maar ik ben milder geworden de afgelopen jaren."

De ziekte van mijn vrouw heeft daar zeker aan bijgedragen. Zoiets verandert je als mens. Mijn haren gaan recht overeind staan van mensen die geen respect voor elkaar hebben. Van poetsvrouw tot directeur, iedereen draagt zijn steentje bij. Teamwork heb je nodig om succesvol te zijn. Dat geldt zeker ook voor mij."

Succes heeft u wel nodig met de reorganisatie voor de boeg...

"Daar kijk ik niet tegen op. We doen het gewoon stapje voor stapje en zorgvuldig. Net als dat we goed kijken naar thema's als vakbekwaamheid en de inzet van vrijwilligers. Wat dat betreft: ik wil niet dat de vrijwilliger straks een soort tweederangs brandweerman wordt. De basis-brandweezorg en de opleiding moeten voor iedereen hetzelfde blijven. We moeten het meer gaan zoeken in differentiatie en specialismen."

U had het over meer balans in uw leven, krijgt u het nu niet extra druk?

"Ik heb nog genoeg tijd voor wat anders. Ik vind klussen, wandelen en fietsen leuk en ga graag op vakantie. Mijn grootste hobby is trouwens koken. Ik kan gerust de hele dag achter het fornuis staan, ben ook lid van een kookclub."

Dat wordt dan een dinertje om de nieuwe functie te vieren?

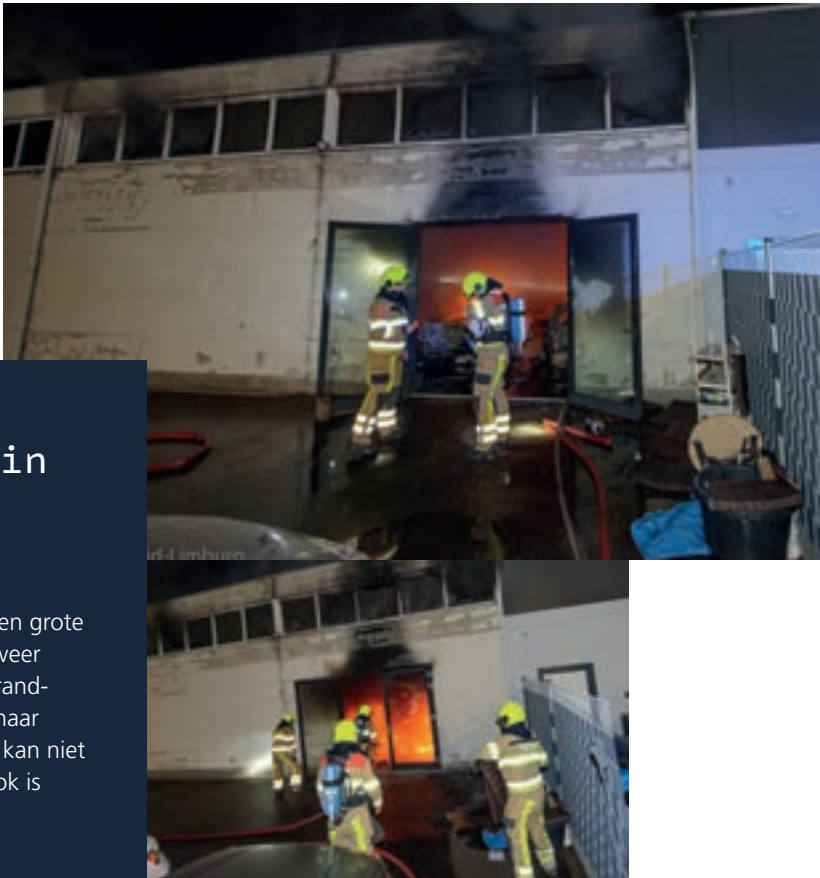
"We gaan dat zeker met een etentje markeren. Ik ben er trots op dat ik dit bereikt heb binnen de toke waar mijn hart ligt. Jammer dat pap het niet meer meemaakt."

Het incident

Zeer grote brand bij autobedrijf in Brunssum

(20 oktober 2019)

Aan het Haeftland in Brunssum breekt een grote brand uit bij een autobedrijf. De brandweer rukt uit met vier tankautospuiten. De brandweer voorkomt dat de brand overslaat naar andere panden. Maar een aantal auto's kan niet gered worden en de schade door de rook is aanzienlijk.

Brand biomassacentrale Sittard (28 augustus 2019)

Doordat een transportleiding voor aan-en afvoer van materialen bij de biomassacentrale vlam vat, ontstaat brand op het dak. De forse rookontwikkeling die hierdoor ontstaat is te zien tot in de wijde omgeving.

Brand verwoest woning in Ulestraten

(24 september 2019)

Een felle binnenbrand legt in korte tijd de benedenverdieping van een woning aan de Burg. Visscherstraat in Ulestraten volledig in de as. Gelukkig raakt niemand gewond bij de brand.

Workshop brandveiligheid voor Wmo'ers

Een brand in een woning levert altijd direct een gevaarlijke situatie op. Binnen drie minuten kan een ruimte volledig in brand staan. Bewoners moet dus zo snel mogelijk kunnen vluchten. Maar wat nou als die minder goed voor zichzelf kunnen zorgen, bijvoorbeeld door ouderdom, lichamelijke of verstandelijke beperkingen of psychische problemen? Dan is de kans dat ze slachtoffer worden van een brand groter. Daarom is de Brandweer Zuid-Limburg gestart met workshops speciaal voor mensen die achter de voordeur komen bij kwetsbare burgers.

"Mensen die minder goed voor zichzelf kunnen zorgen, zijn voor ons als brandweer moeilijk te bereiken," begint coördinator Brandveiligheid Jos Loijens. "Vaak komen we pas achter de voordeur als het te laat is." Voor Wmo-ambtenaren, jeugdconsulenten en medewerkers van woningcorporaties is dat anders. Die komen vaker over de vloer en zijn daarom uitermate geschikt als 'beïnvloeder'. Om hen te bereiken benaderde Loijens onlangs diverse gemeenten voor een workshop. Beekdaalen was een van de eerste die er één boekte.

Brandweerbril

"Onze medewerkers wilden best meer over brandveiligheid weten," vertelt Bruce Janssen, beleidsmedewerker veiligheid van de gemeente. "Hoewel ze ook gelijk aangaven dat ze er niet nóg een taak erbij wilden." Dat is ook nadrukkelijk niet het idee achter de workshop, zegt specialist brandveiligheid Rein Wagemans die de training gaf. "Waar het ons om draait, is bewustwording. We willen dat mensen als ze bij iemand binnen komen, wat meer door een brandweerbril kijken. Hangt er een rookmelder, is er een traplift, roken mensen, zijn kabelhaspels afgerold. Ze hoeven écht niet politieagent te spelen. Maar signaleer de gevaren en heb het er over."

Bewustwording

Tijdens de interactieve workshop kwamen onder meer zaken als oorzaken van brand en veilig vluchten aan bod. Jeugdconsulent Demi Hellemons was één van de deelnemers: "Wat ik vooral heb opgepikt, is het belang van een rookmelder. Ik kijk nu bewuster om me heen, zowel in privésituaties als voor het werk." Tot nu toe heeft ze nog geen verontrustende zaken meegemaakt. "Maar als me iets opvalt, zal ik het zeker bespreekbaar maken." De signaalfunctie gaat echter verder dan het individu, zegt Janssen: "Als onze Wmo'ers ergens vaker tegen aanlopen, kunnen ze dat intern bij de gemeente melden. Dan kunnen we gericht in een gebouw of gebied actie ondernemen." Denk bijvoorbeeld aan het opstarten van een gerichte rookmelderscampagne. "En voor extra expertise zijn wij er uiteraard," besluit Wagemans.

Interesse in de Workshop Brandveiligheid voor verminderd zelfredzame bewoners?
Neem contact op via: info@brwzl.nl

Visitatiecommissie (vlnr): Steffie Kuijken, Petro Winkens, Floortje Heijboer, Chantalle Houben en Karlijn van der Graaf. Niet op de foto: José Jansen en Maurice Slofstra.

Visitatie: een kritische vriend op bezoek

Speel actief in op landelijke ontwikkelingen, besteed meer aandacht aan de mens in de organisatie en intensiveer de interne en externe samenwerking. Dat zijn enkele belangrijke aanbevelingen van de visitatiecommissie die de Veiligheidsregio Zuid-Limburg in mei bezocht.

Alle veiligheidsregio's krijgen één keer in de vijf jaar een visitatie. Een bezoek van een 'kritische vriend' gericht op het verbeteren van de organisatie. Op 23 en 24 mei was het de beurt aan de VRZL. Aan dit bezoek ging flink wat voorbereiding vooraf, vertelt lid van de visitatiewerkgroep Karlijn van der Graaf: "We moesten van tevoren een organisatiebeschrijving indienen die bestond uit een kenschets en een zelfevaluatie. Voor dat laatste hebben we zo'n 10 groepsgesprekken georganiseerd om op te halen hoe medewerkers onze organisatie zien."

Floortje Heijboer, ook lid van de visitatiewerkgroep vult aan: "Mensen waren heel open in die gesprekken, net als tijdens de visitatie zelf. Wat onder meer naar voren kwam is dat collega's trots zijn op hun werk, maar dat de werkdruk hoog is." Het advies van de commissie om daarom te investeren in een leiderschapstraject met oog voor mens en cultuur in de organisatie, vindt Van der Graaf zeer waardevol. Net als de aanbeveling om als veiligheidsregio meer een eigen visie te ontwikkelen op de toekomst.

De inhoud van het rapport verrast niet. "We hebben best een aardig beeld van hoe we ervoor staan. We zijn als organisatie in ontwikkeling en daar horen dit soort aanbevelingen bij," zegt Van der Graaf. "Het feit dat deze kritische vrienden van buiten ons wijzen op bepaalde zaken, die we zelf ook zien, legitimeert ons ook om zaken verder op te pakken."

De volgende stap is dan ook om samen met het bestuur te bepalen welke thema's prioriteit krijgen in de organisatieontwikkeling. Eerdere uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek en een landelijk belevingsonderzoek worden hierbij betrokken.

Tweede loopbaanbeleid - een positieve ontwikkeling

Rechtspositioneel is bepaald dat het werk van brandweermedewerkers in een uitvoerende functie fysiek en psychisch te zwaar is om dit langer dan 20 jaar te doen. Dit geldt voor medewerkers die na 1 januari 2006 in dienst zijn gekomen. Daarom moeten zij, na die 20 jaar, de overstap maken naar een andere functie. In de Veiligheidsregio Zuid-Limburg gaat het om een groep van 83 medewerkers. Om deze groep zo goed mogelijk te ondersteunen is onder meer de loopbaanbalie ingericht.

Balans opmaken

In ons magazine hebben we de afgelopen edities aandacht besteed aan een aantal medewerkers die al in meer of mindere mate aan de slag zijn gegaan. In deze laatste Focus van 2019 maken we de balans op met P&O adviseur Annelies Penders. Zij is tot nu redelijk positief gestemd over de inzet: "Het merendeel van de medewerkers heeft inmiddels een intentieverklaring getekend. Dat betekent dat ze zich bewust zijn van hun tweede loopbaantraject en dat ze op termijn een carrière-switch moeten maken."

Annelies Penders wil graag benadrukken dat het sowieso goed is om na te denken over een andere functie: "Stel dat een brandweermedewerker om medische redenen zijn bezwarende functie niet meer kan uitvoeren. Ook daarom is het goed om een alternatief achter de hand te hebben."

Tevreden

Penders vervolgt: "Ik snap heel goed dat het niet gemakkelijk is. Het werk van brandweerman is gekozen vanuit een bepaalde overtuiging. Maar vergeet niet dat we allemaal nog lang(er) moeten werken. De meesten van ons in ieder geval tot minimaal 67 jaar. Dat is nog een lange tijd, ook als je de vijftig jaar bent gepasseerd. De banen binnen de veiligheidsregio liggen niet voor het oprapen. Oriëntatie op externe carrière mogelijkheden is daarom net zo belangrijk. Ik ben blij dat medewerkers dit inmiddels serieuzer nemen."

Opleidingen

Een aantal collega's is inmiddels heel actief. Zo volgt bijvoorbeeld één van hun een opleiding tot binnenhuisarchitect. Een ander begint binnenkort met lessen voor vrachtwagenrijbewijs en een derde gaat starten met een opleiding middenkader in de bouwnijverheid. Ook zijn op dit moment acht medewerkers actief bezig met een loopbaantraject bij een extern loopbaanbureau.

Optimisme

Annelies Penders: "Als ik alle cijfers bekijk dan zijn al de nodige medewerker op een of andere manier actief bezig met hun tweede loopbaan. De een is actiever dan de ander, maar dat ze ermee bezig zijn is heel belangrijk. De eerste brandweermedewerkers die na 20 jaar moeten stoppen zijn al over een paar jaar aan de beurt. Het huidige beeld stemt tot optimisme."

In de schijnwerpers

Het Foto- en Video Team Brandweer Zuid-Limburg

Van hobby naar een onmisbaar onderdeel van de brandweer

De foto's die de heren van het Foto-en Video Team afleveren zijn bij iedereen bekend. De gezichten achter het fototoestel doen wellicht minder belletjes rinkelen bij de collega's van de Brandweer Zuid-Limburg. Toch zijn Jos van Leeuwen en Raoul Lamberiks al jaren verbonden aan de organisatie. Het is de combinatie van hobbyfotografie met een fascinatie voor voorbijrazende sirenes die ervoor gezorgd heeft dat de oprichter van het FVT, Jos van Leeuwen, jaren geleden is begonnen met het fotograferen bij incidenten. Lang voordat social media zijn intrede doet staat hij al bij het afzetlint, vaak als enige fotograaf.

Fascinatie voor brand

Jos van Leeuwen: "Voor mij is het op achttienjarige leeftijd begonnen uit fascinatie voor de hulpdiensten. Ik had een scanner thuis en daar wilde ik graag iets mee doen. Beetje sensatie zoeken was het ook hoor, ha ha." "Ik ben begonnen met fotograferen van incidenten in de regio Heerlen. Op een gegeven moment kwam een brandweerman vragen wat ik eigenlijk van plan was met die foto's? Ik zei dat ik het puur uit hobby deed en de foto's voor mezelf bewaarde. Die brandweerman vroeg of hij die foto's kon krijgen, voor de kazerne en om te delen met betrokken collega's. En dat was de start van mijn 'carrière' bij de brandweer. Als huisfotograaf van de kazerne Heerlen."

Samenwerking

Voor collega Raoul is het ook begonnen uit grote interesse voor hulpdiensten. "Ik was vooral actief in regio Westelijke Mijnstreek. Maar sommige incidenten waren zo groot dat ik Jos wel eens tegenkwam." Die ontmoetingen leiden al gauw tot een samenwerkingsverband die dan nog niet officieel erkend door de brandweerorganisatie. Dat verandert in juni 2005.

Bij een heftige brand bij Alligna Keukens in Heerlen zijn Jos en oud-collega Henk getuige van een zeer heftige brand waarbij twee brandweermannen gewond raken tijdens het bestrijden van het vuur.

Omslagpunt

"Dat is het omslagpunt geweest. Onze foto's zijn gebruikt voor het onderzoek," vertelt Jos. "Uit dat onderzoek blijkt hoe die brand zich in korte tijd heeft kunnen ontwikkelen van een beheersbare brand tot een enorme vuurzee waarbij twee collega's gewond raken."

Op 1 mei 2008 leidt het incident in Heerlen tot de officiële oprichting van het Foto-en Video Team van de Brandweer Zuid-Limburg. Op dat moment uniek in zijn soort in Nederland. Jos en Raoul komen officieel in dienst als vrijwilliger bij de Brandweer Zuid-Limburg. Andere collega's, zoals Ralph Sliepen en Henk Saive, die helaas afgelopen juli overleden is, zijn er dan niet meer bij.

Volle bak

Jos en Raoul verdelen daarom, sinds de oprichting, met zijn tweeën hun diensten. En dat betekent 24/7, het hele jaar rond. En dat terwijl ze overdag ook nog een 'gewone' baan hebben. Raoul werkt als glazenwasser en Jos werkt als coördinator brandwacht en beveiliging. Raoul: "We hebben een rooster voor voornamelijk de avonden en weekenden. We zijn inmiddels niet meer anders gewend en het is prima zo."

Door hun reguliere werk kunnen ze niet zomaar op stel en sprong in de auto springen. In de avonden en weekenden wel. Maar dat betekent niet dat Jos en Raoul bij elk incident in de auto stappen. Door hun jarenlange ervaring kunnen ze een goede inschatting maken. Jos: "Als vroeger de pieper ging vergat ik alles en racete ik ernaar toe. Dat is nu niet meer. We nemen ons meer de tijd en maken afwegingen. Vanaf de melding middelbrand gaat het zeker wel kriebelen. Maar we lezen mee in de MDT, Mobile Data Terminal, om te beslissen of we met de uitruk mee gaan. Dat komt grotendeels ook omdat we nu een ander doel dienen nu."

Meerdere doeleinden

De foto's worden tegenwoordig gebruikt worden voor meerdere doeleinden. Raoul: "Het grootste gedeelte van de foto's die we maken zijn bedoeld voor onderzoek. Dat komt door die brand bij dat keukenbedrijf destijds. De foto's zijn nu dus vooral voor intern gebruik. Ja, er is een Team Brandonderzoek, maar die is niet altijd beschikbaar of wordt pas in een later stadium gealarmeerd, dus dan zetten wij onze foto's door naar het team zodat ze toch hun werk kunnen doen." En daar zijn de heren trots op. Jos: "Ons materiaal wordt ook gebruikt voor evaluatie, nazorg, en dat soort zaken. Ook de politie en GGD vragen foto's op. Dat leveren we aan, maar alleen in overleg met de communicatieadviseur van de brandweer." Raoul voegt toe: "De familie van slachtoffers vraagt ook wel eens foto's op, maar dat wordt over het algemeen afgewezen."

Onze foto's zijn in principe niet voor buitenstaanders geschikt. De foto's die iedereen mogen zien staan op onze website www.fvt-brandweertzuidlimburg.nl."

Respectloos

Raoul en Jos gaan dus zeer terughoudend te werk. Mede daarom ergeren ze zich zo enorm aan de hoeveelheid amateurfotografen en filmers die tegenwoordig bij incidenten te vinden zijn. Raoul: "Respect is ver te zoeken. Wij hebben nooit iets gedaan met ons materiaal. Nu gooit iedereen meteen alles op social media, zonder enige context en zonder rekening te houden met privacy, gevoeligheid enzovoorts. Wij ergeren ons enorm hieraan." Jos vult aan: "Wij hebben ons altijd aan de regels gehouden en zelf door de jaren heen, met onze ervaring, een beroepscode ontwikkeld."

Zorgvuldig

De heren zelf gaan dus zeer zorgvuldig te werk. Al het materiaal wordt gescreend voordat het online worden gezet. En foto's waarop slachtoffers te zien zijn worden nooit online geplaatst. Zelfs intern zijn deze alleen beschikbaar voor bevelvoerders, officieren, leden van het team Brandonderzoek en oefenleiders.

Video

De waardering voor hun werk is. Dat merken ze wel aan de collega's. Hun foto's hebben hun waarde bewezen. Maar nu is het tijd om ook het video gedeelte verder te ontwikkelen. Het is tenslotte het foto- en VIDEO team. Jos: "Foto's zijn nog steeds prima, maar we moeten onze videokant nu meer ontwikkelen. Zeker bij een brand kan het waardevol zijn voor het onderzoek als je bewegend beeld hebt dat de ontwikkeling van een brand laat zien."

Colofon

Focus Magazine is een uitgave
van de Brandweer Zuid-Limburg

- Interviews en teksten:
PITTIG in de media
www.pittigmedia.nl
- Eindredactie:
Afdeling communicatie
Brandweer Zuid-Limburg
- Fotografie:
Johannes Timmermans &
FVT BRZWL
- Vormgeving:
Di-Gitta-Al
www.di-gitta-al.nl
- Oplage is 1200 exemplaren